

VABADUSSAMBAD VILJANDIMAAL

1. Sakalamaa langenud sõjameeste mälestussammas

Esmaavamine 19.septembril 1926. Avas riigivanem Jaan Teemant

Purustati 19.juunil 1941

On senini taastamata. Samba asukohal on Viljandi Maavalitsuse ametite maja (endine EKP Viljandi Rajoonikomitee hoone)

Skulptor Amandus Adamson

Majal mälestustahvel ausamba kujuga.

2. Vabadussõjas langenute Viljandi ühiskalmistu (42 hauda)

Esmaavamine 6.augustil 1933. Avas kaitseminister August Kerem

Purustati 11.septembril 1945

Taasavamine 15.september 1991. Avasid Vabadussõja veteranid Karl Jaanus VR II/3, Theodor Andresson, Julius Saar

Skulptor Roman Espenberg (Haavamägi)

Asub Viljandi Jaani koguduse surnuaias (Viljandi vana kalmistu)

3. Aidu lahingu mälestussammas

Esmaavamine 23.juunil 1929. Avas Kaitseliidu Põltsamaa malevkonna pealik kapten

Karl Vervolt (Aret)

Purustati suvel 1940

Taasavamine 23. juunil 1989. Avasid V. Kitsing ja H. Sellak

Kunstnik Eduard Järv

Asub Pajusi vallas Põltsamaa-Jõgeva maantee ääres

4. Kärstna lahingu ja selles langenute mälestussammas (18 mehele)

Esmaavamine 26. augustil 1928. Avas kolonel Eduard-Alfred Kubbo VR I/2, II/3

Purustati 19.juunil 1941

Taasavamine 23.juunil 1989. Avasid Vabadussõja veteranid Oskar Taar ja Hans Kallas

Skulptor Leonhard Pruuli

Asukoht Kärstna asulas, endise kõrtsi esisel platsil

5. Kapten Anton Irve mälestussammas

Esmaavamine 6.augustil 1933 Avas kaitseminister August Kerem

Purustati 29.septembril 1940

Samba kohal avati 29.aprillil 1989 mälestuskivi. Avas Vabadussõja veteran Theodor Andresson

Skulptor Roman Espenberg (Haavamägi)

Asukoht Viljandis Kirikumäel

6. Kindral Johan Laidoneri sünnikoha tähis

Esmaavamine 23. mail 1937. Avas sõjaminister kindralmajor Paul-Adolf Lill VR I/2

Purustati 5.septembril 1940

Taasavamine 5.septembril 1990. Avasid Lembit Kadalipp ja Ernst Kirs

Esmakavandi autor oli arvatavalt kindralmajor Jaan Soots VR I/1

Asukoht Viiratsi vallas endise raba talu asukohas Viljandi-Mustla maantee ääres

7. Õisu mälestuskivi

Esmaavamine teadmata

Peideti maasse 1940.aasta sügisel

Taasavati 9.juulil 1941

Peideti taas maasse 1944.aasta sügisel

Taasavati 27. oktoobril 1988. Avas Õisu Sovhoostehnikumi direktor Mihkel Sims Kavandi autor teadmata

8. Põltsamaa kihelkonna langenute mälestussammas (66 langenule)

Esmaavamine 17.augustil 1924

Purustati oktoobris 1940

Taasavati 12.augustil 1989. Avas Karl Jaanus VR II/3

Skulptor Voldemar Melnik (Mellik)

- 9. Kolga-Jaani kihelkonna langenute mälestussammas (17 langenule)**
Esmaavamine 16.augustil 1925. Avas Kaitseliidu Kolga-Jaani malevkonna pealik leitnant J. Käosaar.
Purustati 19.juunil 1941
Taasavati 28.mail 1989. Avas Vabadussõja veteran Mihkel Kivisild
Kavand Eduard Kivi
- 10. Lalsi apostliku õigeusu koguduse langenute mälestussammas (13 langenule)**
Esmaavamine 12.septembril 1926. Avas samba komitee esimees O. Kiis
Lükati ümber 23. juunil 1941
Taasavati 19.juulil 1942
Lükati taas ümber kevad-suvi 1945
Taasavati 19.juunil 1988
Kavand Eduard Kivi
- 11. Suure-Jaani kihelkonna langenute mälestussammas (76 langenule).**
Tuntud rohkem Lembitu sambana
Esmaavamine 24.juunil 1926. Avas kindralmajor Juhan Tõrvand
Purustati 19.juunil 1941
Taastati 1943
Purustati 30.novembril 1950
Taasavati 23.juunil 1990. Avas Vabadussõja veteran Mihkel Ojamaa
Skulptor Amandus Adamson. Originaalskulptuur (ilma käe ja mõõgata) asub Suure-Jaani Linnaraamatukogus
Asub Suure-Jaani linnas, kiriku naabruses platsil
- 12. Helme-Tõrva langenute mälestussammas (65 langenule)**
Esmaavamine 14.oktoobril 1928. Avas teedeminister August Kerem
Purustati 20.septembril 1940
Taasavati 23.juunil 1990. Avasid Tõrva Keskkooli õpilased
Skulptor Aleksander Eller
- 13. Pilistvere kihelkonna langenute mälestussammas (58 langenule)**
Esmaavamine 26.juulil 1931. Avas kindralmajor Gustav Jonson VR II/2, I/3
Purustati 19.augustil 1940
Taasavati 12.juulil 1942 (ilma pronkssõdurita).
Avas Eesti Omavalitsuse direktor H. Saar
Purustati sügisel 1945
Taasavati 28.juulil 1991 (ilma pronkssõdurita). Avasid Vabadussõja veteranid Jaak Kask ja Julius Saar
Skulptor Aleksander Eller
Asub Pilistvere asulas, kiriku naabruses platsil
- 14. Kõpu kihelkonna langenute mälestussammas (22 langenule)**
Esmaavamine 17.septembril 1933. Avas kindralmajor Paul-Adolf Lill VR I/2
Purustati 17.juunil 1941
Taasavati 23.juunil 1989. Avas põline Kõpu elanik Peeter Pork
Skulptor Alfred Zolk (Leius)
- 15. Halliste kihelkonna langenute mälestussammas (48 langenule)**
Esmaavamine 29.oktoobril 1933. Avas kindralmajor Gustav Jonson VR II/2, I/3
Purustati sügisel 1945
Taasavati 24.juunil 1991 (osaliselt). Avas Vabadussõja veteran Oskar Taar
Skulptor Martin Saks
- 16. Taagepera valla langenute mälestussammas (8 langenule)**
Esmaavamine 2.septembril 1934. Avas Valga Maavalitsuse esimees J. Saul
Purustati oktoobris 1940
Taasavati 12.mail 1990. Avasid Jaanika Kangro ja Anneli Jänes Ala Põhikoolist
Kavand Richard Toomingas
Asub Taagepera kiriku juures platsil
- 17. Karksi kihelkonna langenute mälestussammas (24 langenule)**

Esmaavamine 23.juunil 1936.

Avas haridusminister kolonel Aleksander Jaakson VR I/3

Purustati 16.juunil 1941

On senini taastamata. Samba asukohal paikneb Nuia EPT töökoda

Skulptor Martin Saks

Asus Karksi-Nuia alevis Iivakivi seltsimaja platsil

18. Tarvastu kihelkonna langenute mälestussammas (41 langenule)

Esmaavamine 23.juunil 1937. Avas kindralmajor Gustav Jonson VR II/2, I/3

Purustati 18.juunil 1941

Taasavati 12. juulil 1942. Avas Eesti Omavalitsuse direktor H. Saar

Purustati kevadel 1948

Taasavati 24.juunil 1990. Avas ERSP Viljandi piirkonna esimees Valev Kaska

Skulptor August Vomm

Koostanud:

Jaak Pihlak.